గిరి గీయొద్దు

మార్నింగ్ స్కూల్ వదిలి రెండు కిలోమీటర్ల దూరం సైకిల్ తొక్కుకొంటూ మా వూరికొచ్చేసరికి శరీరమంతా సముద్రతీరమైంది. ఒంటి మీద నాలుగు చెంబులు చన్నీళ్లు గుమ్మరించుకొనేదాకా ఎండ జిడ్డు వదల్లేదు. కడుపునిండా పద్ద కొత్తబానలోని వడగళ్లలాంటి నీళ్ళు ఆకలిని చంపేశాయి.

పక్కగదిలోకెళ్ళి కుర్చీలో కూచుని విసనకర్రతో విసురుకొంటూ సేదదీరుతున్నాను.

పంచలో అలికిడి అయింది.

'పీ పీ' మంటూ గొంతు చించుకునే చిన్ని కోడిపిల్లల అరుపు. వెనకే వాటిని ఓ వైపుగా తోలుతూ మా అమ్మ అదిలించే సవ్వడి.

తొంగి చూశాను.

నెల నిండని బుల్లి కోడిపిల్లలు దిక్కులు చూస్తూ మొత్తుకుంటున్నాయి. వెంటాడే ఒంటరితనాన్నించి తప్పుకోలేకపోతున్నాయి. నీళ్ళ పెంకు వద్దకు ఆదరాబాదరా వెళ్ళాయిగాని తాగేందుకు సంకోచిస్తున్నాయి.

తాగి చూపించే మార్గదర్శి తల్లిలేదు.

రెక్కల కింద దాచుకొని సేదతీర్చే అమ్మ కన్పించదు.

ఈ వైపునించి ఆ వైపుకు పిచ్చుక 'బర్' మని వెళ్ళినా ఉలికులికి పడుతున్నాయి. మొన్న ఆకాశంలోంచి ఏటవాలుగా దూసుకొచ్చిన బొల్లి గద్ద తమలో ఒకప్రాణిని తన్నుకెళ్ళిన దృశ్యం ఆ బుల్లి మెదళ్ళమీద ఎర్రగాలుల్ని రేపుతోంది.

నా గుండె ద్రవించింది.

తల్లిని పోగొట్టుకున్న అవి అనుభవిస్తోన్న ఒంటరితనం పట్ల నా ఎద జాలిగా మూలిగింది.

మా అమ్మ ఏదేదో గొణుక్కుంటూ పిడికెడు బియ్యం నూక తెచ్చి వాటి ముందు విదిలించింది.

కొద్దిసేపు తటపటాయించాయి అవి.

రెండు గడుసు పిల్లలు ముక్కుల్ని నేలకేసి పొడవటంతో అన్నిట్లో చలనం వచ్చింది.

సన్నని ముక్కుల్ని నేలకేసి పొడిచినపుడు వచ్చే టకటకల్ని తన్మయంగా వింటూ వాటికేసి జాలిగా చూస్తూ గోడకానుకొని కూచుంది అమ్మ.

వారం రోజుల క్రితం వాటి తల్లి పోయింది.

రోజూ పొద్దు పొడిచేదాకా నిద్రలేవని పెద్ద పాప పావని ఆ రోజు తెల్లారక ముందే లేచి చేసిన ఘనకార్యం కోడిపిల్లల గంప లేవనెత్తటం.

కరెంటు వెలుగులో పిల్లల్ని వెంటేసుకొని దిబ్బలోకి వెళ్లింది కోడి. నాన్న చెబుతూనే ఉన్నాడు – 'పురుగో పుట్రో వుంటుంది. ఇంట్లోకి తోల'మని.

ఆయన సూచనల్ని నేనంతగా పట్టించుకోలేదు.

బాగా తెల్లారింతర్వాత నోట్లో పుల్లేసుకొని తోముకొంటూ అరుగు మీద కూచుని వుంటే నాన్న చెప్పాడు "దిబ్బలో కోడిపిల్లలు అరుస్తున్నాయి చూడరా అబ్బీ!" అని.

దిబ్బలోకి నడిచాను.

మా దిబ్బ పక్కనే కొండా రామయ్య దిబ్బలోంచి వస్తోంది శబ్దం.

అటు ఇటు తిరుగుతూ 'పీ పీ' మంటూ మొత్తుకుంటున్నాయి కోడిపిల్లలు. తల్లి కోడి కన్పించలేదు.

నాకు అనుమానమేసింది.

చుట్టూ పారజూశాను.

పేడకుప్ప చాటున పడిపోయి ఉంది నిస్తేజంగా.

రెండంగల్లో వెళ్లి దాన్ని ముట్టుకొన్నాను.

ప్రాణం పోయి కొద్దిసేపే అయినట్లుంది.

నాకు ఆశ్చర్యమేసింది.

కోడిపిల్లల్ని పిల్చుకొంటూ నాన్నవద్ద కెళ్ళాను.

బాధతో కూడిన కోపాన్ని ప్రదర్శించాడు ఆయన. "నా మాట వింటివా?" అంటూ నిందించాడు, "వాటి గతి ఏంగాను?" అన్నాడు.

"పురుగు ముట్టిందేమో?" అన్నాను.

"పురుగు ముట్టిందో – ఎవుడన్నా రాయేసిండో?" నాన్న అనటంతో కోడినంతా పరీక్షించి చూశాను.

తల మీద దెబ్బ కనిపించింది. తోలు చీరుకుపోయి ఎర్రగా ఉంది. ఎవరో రాయితో కొట్టారు. ఏం అపకారం చేసిందని అది?

ఎవరయిందీ తెలీని ఆ వెధవ కేసి తిట్ల వర్షం కురిపించాడు నాన్న. విషయం తెలిసి అమ్మకూడా గొంతు కలిపింది.

ఆ రోజుట్నించి తల్లిలేని ఆ కోడి పిల్లల్ని చూస్తున్నపుడంతా ఏదో ఒంటరితనం నన్ను వెంటాడినట్లుగా ఫీలవుతాను.

అమ్మ మాత్రం తన బాధను తిట్ల రూపంలో ప్రదర్శిస్తూనే ఉంటుంది.

"అన్నం తిందూరా!" ఇందిర పిలుపుతో ఆలోచనల్నుంచి తేరుకున్నాను.

"ఏం కూర?"

"పప్పు"

అయిష్టంగా లేచాను. పీట మీద కూచోగానే పళ్ళెం తెచ్చి ముందుంచింది.

"ఇంత అన్నమొద్దు తీసెయ్" అన్నాను.

ఇందిర తీయబోతోంటే కూర వాసన ఘాటుగా ముక్కుపుటాలకు సోకి ఆగమన్నట్లుగా సైగ చేశాను.

కూర కొద్దిగా నాలుక మీదేసికొన్నాను.

పుల్లని రుచి పుల్లని కమ్మని వాసన.

పచ్చిమామిడి బద్దలు ఉడికిన పులుపు.

ఎక్కణ్ణించి పుట్టిందో ఆకలి కడుపులోంచి ఎగదన్నుకొచ్చింది. మారు పెట్టించుకొనేదాకా చల్లారలేదు.

"అబ్బబ్బ! ఈ ముసలోల్ల గొనుగుడు ఇన్లేక సస్తాంద. రోజు రోజుకు జాస్తయితాంది" ఇందిర స్వగతంగా అంటోంది. నాకు విన్పించాలనే తన ప్రయత్నమంతా. చేయి కడుక్కొంటూ తలెత్తి చూశాను.

"ఊరికే తిట్టుకొంటాంటే సచ్చిన కోడి తిరిగొస్తదా?" అంది.

వాళ్ళ గొణుగుడు మీద చాలాసార్లు అసహనాన్ని వెలిబుచ్చింది ఇందిర.

నేను మౌనంగా చేయి తుడుచుకొన్నాను.

కొద్దిసేపు నడుం వాలుద్దామంటే సాధ్యపళ్లేదు. ప్రకృతి ఊపిరి బిగించినట్లుంది. మిద్దెలో వేడి ఎక్కువగా ఉంది.

కళ్ళంలో కెళ్ళాను.

చింత, వేప చెట్లనీడ దట్టంగా వుంది. అప్పుడప్పుడు పొలాల మీంచి గాలి వీస్తోంది గాని పొయ్యి మీద వేయించి పంపినట్లుంది. అయితే ఇంట్లోకన్నా మేలే అన్పించింది.

నీడలో కూచుని పుస్తకం తెరిచాను.

ఏదో అలికిడి అయి తలెత్తి చూసేసరికి గంప చంకన పెట్టుకొని మా అమ్మ వస్తూ కన్పించింది.

కల్లం బైటే వేపచెట్టు కొమ్మల కింది కొద్దిసేపు నిల్చుని అడపము విప్పి వక్కాకు తీసుకొని నోటబెట్టుకొని గంప చేతికి తీసికొంది ఆమె.

కల్లాలు అయిపోగా మిగిలిన కసవును బందెర పొరకతో కుప్పదోసి గంపకెత్తి దిబ్బలో పోయటం మొదలెట్టింది.

ఎర్రటి భయంకరమైన ఎండలో, నీడల్లో కూచునేందుక్కూడా సాధ్యంకాని ఈ మధ్యాహ్నం - కళ్ళు సరిగ్గా కన్పించని, ఒంట్లో సత్తువ లేని ఆ ముసలి తల్లి చేస్తోన్న పనిని చూల్లేక తలొంచుకొని ఇంటికి నడిచాను.

వద్దని చెబితే వినదు. "భూములకు సత్తువ కావొద్దూ" అంటుంది.

చెట్లకింద రాలిన ఆకు పొట్టు వూడ్చింది.

కనిపించిన పేడ తపకల్ని యేరింది.

కసవంతా గంపల్తో మోసింది.

అట్లనే ఎకరా భూమికి సరిపడే పేడదిబ్బ కల్లాల వద్దే తయారుచేసింది, ఈ మధ్య కాలంలోనే.

మిద్దెల్లో కూచున్నానన్న మాటేగాని శరీరమంతా వూటచెలమలాగుంది. రాయబోతే కాగితాలన్నీ ఖరాబవుతున్నాయి.

లేచి ఇంటి ముందు అరుగు మీద కెళ్ళాను. పిల్లలు కొందరు బారాకట్ట అడుతున్నారు. పెద్దలు పులిజూదం ముందున్నారు.

నన్ను చూడగానే పులిజూదం వద్ద తావిచ్చారు.

ఆట ధ్యాసలో చెమట వత్తిడి స్ఫురించలేదు.

ఊపిరి బిగపట్టిన ప్రకృతిని గమనించలేదు.

అసలు పొద్దే తెలియలేదు.

పులి మేకలు మా మునివేళ్ళను ఇంకా వదల్లేదు.

అంతలో మా నాన్న గొంతు విన్పించి తలెత్తి చూశాను.

"మా ఇంటి ముందు పేడకాడి నువ్వేసప్పోతే ఎట్టనే సుబ్బీ!ఇది మీ బరుగొడ్డు పెట్టింది గాదు. ఇంగెప్పుడూ మా ఇండ్లకాడ పేడ తగలమాకు" అంటూ అరుస్తున్నాడు.

బిత్తరపోయి చూస్తోంది బుడ్డయ్యగారి సుబ్బమ్మ. ఈసారికి తప్పు క్షమించమన్నట్లుగా మొహం పెట్టి అక్కణ్ణించి జారుకొంది.

నాన్న వంగి పేడ చేతుల్లోకి తీసికొని దిబ్బలో పడేసి వచ్చి చేతులు కడుక్కొని మంచంమీద కూచున్నాడు.

నా కెందుకో మనస్సు లోపలి పొరల్లో కాస్త సిగ్గుగా అన్పించింది. నడవను శక్తి లేకున్నా అమ్మానాన్నలు చేసే పని నన్ను బాధపెడ్తోంది.

ఇంట్లోకి వెళ్ళగానే ఇందిర అంది "వాల్లట్లా పేడకాండ్లు ఎయ్యడం కసువూడ్సి దిబ్బలెయ్యడం సాలించుకోమను. మనకు సిగ్గుబోతాంది. టీచర్ను కన్నోలయి ఆ పనుల్జేస్తాండరని అందరూ ఆడిపోసుకుంటాండ్రు... పక్కింటి ముసిలోన్ని సూడు. ఏ పనీ సెయ్యకుండా ఎట్టా కట్టడి సేసిన్రో. ఈధిలోకి కూడా వచ్చేదానికి లేదు. ముసిలోల్లంటే అట్టుండాల" అంటూ నసబెట్టింది.

ఇందిర చెప్పింది నిజమే.

రామయ్యను బాగా నియంత్రించారు కొడుకు కోడళ్ళు.

బతుకంతా కాయకష్టంజేసి భూముల్లో బంగారం పండించాడాయన. తన కొడుకు తరమంతా కూచుని తిన్నా తరిగిపోనంత డబ్బు కూడబెట్టాడు. ఇప్పుడు తనకొడుకు భూముల్ని కోరుకు గుత్తకిచ్చి కూచుని తింటోంటే భరించలేకపోయాడు. తాను సేద్యం చేయలేనిస్థితి కాబట్టి తన అక్కసంతా గొణుగుడు రూపంలో వెల్లగక్కసాగాడు.

అది వాళ్ళు సహించలేకపోయారు.

'ముసలితనం పైబడింది. నువు చెయ్యొద్దు పెట్టొద్దు. ఇంట్లో పడుండ'మన్నారు. ఒక గది చూపించారు. బైటకొస్తే మందలిస్తారు.

వీధుల్లో తన ఇంటి ముందు పేడ వేసేందుకు లేదు.

కల్లాల్లో కసవెత్తేందుకు లేదు.

పన్జేయలేని సోమరిపోతుల్ని మందలించేందుక్కూడా లేదు.

ఇంట్లోనే కూచుని వుండాలి.

వీధుల్లో సంభాషణలు చెవుల్లో సోకినపుడు, పైర్ల గురించి ఏవైనా చిక్కు సమస్యలొచ్చి వాదించుకొంటున్నపుడు ఎదలోపల్నించి తన్నుకొచ్చే అనుభవసారాన్ని ఆపలేక బైటకొస్తాడు. తన అభిప్రాయాన్ని చాటుతాడు. కారణాలు చూపి గట్టిగా సమర్థించుకొంటాడు.

కొట్లాడినట్లే ఉంటుంది ఆయన వాదన.

అంతలో కొడుకు కోడలు 'గయ్'మని తగులుకోవటంతో "నేనేం తప్పు మాట్లాడ్తాండ?" అంటూ చిన్నబోతాడు.

"నువ్వేది మాట్లాడినా కొట్లాడినట్లే వుంటది. మాట్లాడను చేతగాదు. నీకెందుకొచ్చిన గొడవ? ఇంత తిండి దిని రామాక్రిష్ణా అంటా ఇంట్లో పడుండరాదూ!" అంటూంది కోడలు.

"తిండి కోసమే బతుకుతాండామా?" బుంగమూతి పెడతాడు.

"అయితే కొట్లాడు"

"అ... సిన్నప్పట్నించి కొట్లాటల్తో బతికే తప్పుటోన్నే నేను. ఇప్పుడు మంచోన్నెట్లవుతా...?" అంటూ ఇంట్లో కెళతాడు.

ఇక ఆ రోజంతా బైటకు రాడు.

మొత్తానికి ముసలోణ్ణి బాగా అదుపు చేశారు వాళ్ళు.

ఇందిర కూడా ఎత్తిపొడుస్తోంది. "ఇంత తిని పడుండక ఈ ముసిలోల్ల కెందుకొచ్చింది? జారిపడి కాలో సెయ్యో ఇరిగితే ఎట్లా?" అని.

విరిగినందుకు కాదు, తర్వాత పోషించేందుకు భయం అది.

నాక్కూడా అన్పించింది. "ఎందుకొచ్చిన శ్రమ?" అని.

మొదట అమ్మకు చెబుతామనుకొన్నాను. చెవి వద్ద కేకలేసినా ఆమెకు విన్పించదు. సైగల్తో మాట్లాడాల్సిందే. నాన్నకు చెబితే ఆయనే వివరిస్తాడు.

చెప్పాలనుకొంటూనే రెండ్రోజులు గడిచాయి. ఆయన వద్ద నాకింకా భయమే.

సాయంత్రం మా బర్రెదూడ కుంటుతూ కన్పించింది. ఎవరో కాలికేసి రాయితో కొట్టారు.

చిన్నదూడ. మూణ్ణెళ్ళ దూడ. తెల్లటి పెయ్యదూడ. అదేం అపకారం చేసిందనో అంతలావు శిక్ష వేశారు దుర్మార్గులు? పక్క గాడి వద్దకు వెళ్తే మాత్రం ఏం తింటుందని అది!

నాన్న తిట్టుకొంటూనే దానికి వైద్యం చేశాడు. ఎర్రమట్టి గుడ్డను చుట్టి పసుపు పట్టు వేశాడు.

కోడిపిల్లల్ని చూస్తున్నపుడంతా, బర్రెదూడను చూస్తున్నపుడంతా అమ్మా నాన్నలు తమ బాధను తిట్ల రూపంలో కక్కుతూనే ఉన్నారు.

నాన్న పేడ వేయటం చాలించలేదు.

అమ్మ కసవూడ్చటం ఆపలేదు.

ఇందిర నా చెవి వద్ద నసబెట్టడం మానలేదు. పక్కింటి ముసలోణ్ణిలా వీళ్ళను కంట్రోల్ చేయాలని తహతహగా ఉంది ఆమెకు.

నేను సాయంత్రంగా నాన్న వద్దకు చేరి గొంతు సవరించుకొన్నాను. "నాయనా! నేను టీచర్ని. నాకొచ్చే జీతంతో మనం బతకడానికి ఇబ్బంది లేదు. మీరు పేడెయ్యడం, కసవూడ్చడం చేస్తే నా పరువు బోదూ?" అన్నాను మెల్లిగా.

నన్నో పిపీలికాన్ని చూసినట్టు చూసి చిన్నగా నవ్వాడు నాన్న "యానించొచ్చిందబ్బీ నీకు పరువు?" అన్నాడు.

"మా బతుకంతా మట్టిలో మునిగినం. పేడలో పొర్లాడినం. కసవులో మెసిలినం. మట్టే మాకు దేవత. పేడే పరమాత్మ. మట్టిలో మా సెమట కలిస్తే యింత తిండి పుట్టింది. నిన్ను సదివించే సత్తువ పుట్టింది. నువ్వు సదూకున్నెవు. సుఖంగా బతికే ఉద్యోగం సంపాదించుకొన్నెవు. నా కొడుకును ఇంతోన్ని చేసిన మట్టిని నెనెట్లా మరవాల? ఈ పేడను మరిస్తే మా అమ్మను మరిచినట్లేగదొరే!" అన్నాడు ఉద్వేగంగా.

"ముసలి ముప్పుగదా!... జారి పడితే.." అన్నాను నసుగుతూ.

"ఈ పేడా, ఈ మట్టీ చిన్నప్పట్నుంచీ మాకు సావాసగాల్లే. మాకు సెరుపు జెయ్యవు" చెప్పాడు.

పురాణాల్ని ఔపోసన పట్టిన ఆయనతో ఇంకేం మాట్లాడాలో నాకు తోచలేదు.

లేచి బైటికెళ్ళాను.

నా అసమర్థత మీద ఇందిర విసుక్కొంటోంది. ఊర్లోవాళ్ళ హేళనల్ని భరించలేనంటోంది.

నేను గట్టిగా మరోసారి నాన్న వద్ద ప్రయత్నించాలనుకొన్నాను. కొంతయినా కంట్రోల్ చేయాలి.

అదే ఆలోచనలతో రాత్రి నిదురించాను.

అర్ధరాత్రి మెలకువ వచ్చింది.

ఒంటికి పోసుకునేందుకు దిబ్బలోకి నడిచాను.

కొట్టం వారగా సందులోంచి దిబ్బలోకి అడుగేయబోతు అక్కడి దృశ్యాన్ని చూసి ఒక్కసారిగా ఆగిపొయ్యాను.

శిలలా నిల్చుని అటే చూడసాగాను.

అప్పుడే నెల పొడిచినట్లుంది. సన్నని వెన్నెల వెలుగులో వెలగచెట్టు కింద మా దిబ్బ మీద నిల్చుని వున్నాడు.

తేలిగ్గానే పోల్చుకొన్నాను.

పక్కింటి ముసలోడు కొండా రామయ్య.

వంగి మా దిబ్బలో పేడ వాళ్ళ దిబ్బలో విసరేస్తున్నాడు.

ఆశ్చర్యమేసింది నాకు.

విచిత్రంగా ఉంది.

"మా ఎదవ నాకొడుకు వూరకుంటే ఈ పేడంతా – ఈధుల్లోని ఈ పేడంతా నేనేసుకొనేవాన్ని. మా దిబ్బ నిండించేవాణ్ణి" అంటూ ఇంకా విసర్తున్నాడు పేడను.

దయ్యం పట్టిన వాడిలా వూగిపోతూన్నాడు.

నా కర్థమైంది.

ఆక్రోశం పట్టలేకపోతున్నాడు ఆయన.

అణచిపెట్టిన స్ప్రింగులా ఫీలవుతున్నాడు.

మా కోడిని చంపిందీ, దూడ కాలు విరగ్గొట్టిందీ ఎవరో ఇప్పుడు తెలిసిపోయింది.

పేడ వేసేందుకూ, కసవూడ్చేందుకూ, కోళ్ళను సాకేందుకూ, దూళ్ళను పెంచేందుకూ స్వేచ్ఛ కోల్పోని మా అమ్మ నాన్నల మీద అసూయగా ఉంది ఆయనకు.

తన సహజ వ్యాపకానికి దూరంగా గీచిన గిరిలో గడుపుతోన్న జీవితం పట్ల ఆక్రోశంగా ఉంది.ఆలోచిస్తూ వెనుదిరిగాను.

దీనంతటికీ కారణం ఆయన చుట్టూ గీచిన గిరి.

తెల్లారేలోపు ఒక దృఢమైన నిర్ణయం తీసికొన్నాను – 'మా అమ్మానాన్నల చుట్టూ ఎప్పుడూ గిరిగీసేందుకు ప్రయత్నించకూడ'దని.

ఇందిరకు వివరంగా సర్దిచెప్పాను.

◆ *ఆంధ్రజ్యోతి వీక్లీ – 16.9.1994* ◆